

Fokus på colibakterier hjælper til zinkfri fravæning

written by CR Foderservice | November 28, 2022

På Melvej Landbrug anvender man en foderstrategi, udarbejdet af DK-Svinerådgivning, og hvor CR-Foderservices mobile anlæg sørger for at producere et skånsomt fravænningsfoder uden zink.

På Melvej Landbrug ved Ringe på Fyn gik man over til at anvende zinkfri fravænningsfoder i uge 7 i år.

”Og det var altså nemmere at passe grise, da vi måtte bruge medicinsk zink i fravænningsfoderet. Zinkfri fodring kræver omhu med alt”, fortæller driftsleder Carsten Bendtsen, Melvej Landbrug.

På Melvej Landbrug dyrkes 300 ha med ca. en tredjedel hvede, en tredjedel byg, resten med havre og raps. Der er en svineproduktion på stedet med 1.000 årssøer, og grisene sælges som UK grise ved 30 kg.

I farestalden fodres smågrisene med fravænningsfoder for at give dem en god foder- og enzymtræning. Det er vigtigt tidligst muligt, at grisen får dannet de enzymer i mavesækken, som grisen skal bruge til at nedbryde de plantebaserede næringsstoffer i fravænningsfoderet.

”I farestalden fodres fra dag syv med tørfoder tre gange dagligt. Jævnfør lovgivningen har vi ikke brugt zink i foderet til pattegrisene”, siger Carsten Bendtsen.

vigtigt at fokusere på rettidig omhu og nærmest 'hysterisk' pasning

Grisene fravænnedes ved ca. syv kg efter fire uger. Straks i klimastalden sorteres grisene efter størrelse: store, mellem og mindre.

Melvej Landbrug har brugt CR-Foderservice til at producere foder i otte år. Dagen før levering bestiller Carsten Bendtsen det foder, han gerne vil have produceret. Alle blandinger står CR Foderservice for med deres mobile anlæg.

På Melvej Landbrug produceres så foderet, hvor egenproduceret hvede og byg indgår i blandingerne. Noget af hveden og byggen vales for at give foderet en grovere struktur. Desuden anvendes en lav møllehastighed.

FRAVÆNNINGSFODERKONCEPT

Fravænningsfoderets sammensætning er udarbejdet af DK-Svinerådgivning. Svinebrugskonsulent Jan Karlsen fortæller, at han og kollega Annette Riddersholm har samlet viden, erfaring fra brugerne og forsøgsresultater i bestræbelserne på at få sammensat et skånsomt foder, som reducerer opformeringen af colibakterier mest muligt.

Fravænningsfoderet på Melvej Landbrug uden zink består af:

- Melfoder, ikke varmebehandlet, som CR-Foderservice sørger for
- Grov struktur i foderet
- Lavt proteinindhold på 125 g ford. råprotein pr. FEsv
- Ti procent mælkepulver og sojaproteinkoncentrat af høj kvalitet. Eget lagerfast hvede og byg
- Fire procent HP-Fiberboost, som er enzymbehandlet sojafiber med bl.a. præbiotisk effekt
- 1,5 procent syretilsætning, kombination af to syrer
- 135 mg Cu pr. kg – den højest tilladte mængde
- Probiotika

Jan Karlsen, Svinebrugskonsulent, DK-Svinerådgivning

SURT VAND OG NØDVENDIG FLOKBEHANDLING

”Erfaringerne er generelt, at foderet – sammen med pasning og fokus på de fravænnede grise – kan få grisene fravænnet godt uden brug af zink. MEN i nogle tilfælde er flokbehandling med virksomt antibiotika nødvendigt, hvilket selvfølgelig er ærgerligt, men også forventeligt”, siger Jan Karlsen.

På Melvej Landbrug flokmedicerer man på fjerdedagen efter fravænning. Vandrørene er desinficeret mellem hvert hold, og der tilsættes syre til vandet. I langtrugene i klimastalden tildeles i den første uge efter fravænning syretilsat vand et par gange dagligt, og grisene kan godt lide vandet, der har en pH værdi på 4 – 4,5.

Et lavt pH i vandet kan colibakterierne ikke så godt lide. Det betyder, at væksten af coli dæmpes såvel i miljøet uden for grisen som i grisens mave.

Coli diarré opstår i mange tilfælde omkring dag fire i klimastalden, og derfor er syretilsætningen vigtig især i starten af fravænningsperioden.

”Dødeligheden i klimastalden er steget næsten til det dobbelte, fra 0,9 til 1,7, efter vi er gået over til fravænningsfoder uden zink. Vi får nye erfaringer for hver dag, der går, men svært er det”, siger Carsten Bendtsen.

MANGLER MIRAKELPRODUKTER

Jan Karlsen nævner, at DK-Svinerådgivning har gang i en række andre besætninger, som også anvender melfoder.

”Men der er mange besætninger, som endnu ikke har forsøgt sig uden zink, og det må forventes, at der vil blive nogle problembesætninger, hvor en god foderløsning ikke er nok. Det er en stor udfordring, svineproducenterne står over for, når zink senest 1. juli 2022 ikke længere kan anvendes på grund af en ny EU-lovgivning”.

”I de mange år, jeg har arbejdet med svinefoder, har jeg været præsenteret for utallige ’mirakelprodukter’, som tilsat svinefoder kunne gøre noget afgørende for søer, smågrise og slagtesvin. Der er kun ét produkt, som har holdt ved gennem en markant og vedvarende effekt, og det er zinkoxid tilsætningen”, siger Jan Karlsen.

’HYSTERISK’ PASNING

Konsulenten nævner, at når zinkoxid om lidt ikke længere må anvendes, så er det vigtigt at fokusere på rettidig omhu og nærmest ’hysterisk’ pasning. Han nævner f.eks. det vigtige i, at pattegrisene skal æde godt inden fravæning, at sørge for udtørring og hulevarme i klimastalden ved hvert holdskift, at der er let adgang til foder og vand, og at man konstant får lavet resistensbestemmelser på E. coli.

”Også syretilsætning i drikkevandet kan være nødvendigt i de tilfælde, hvor syren i foderet ikke er nok”, siger Jan Karlsen.